

Nieuw aanbod jongerenprogramma De Sleutel

Residentieel Jongerenprogramma
(RKJ)

Zuidmoerstraat 165
9900 Eeklo

T 09-377 25 26
E-mail rkj.info@fracarita.org
www.desleutel.be

[DeSleutel]
MENSEN KANSEN GROEIEN

Inleiding

Het jongerenprogramma van De Sleutel krijgt een grondige update (mede dankzij een gewijzigde financiering). Het opname-aanbod binnen het Residentieel Kortdurend Jongerenprogramma werd versterkt met een aantal nieuwe modules. Deze modules zijn er vooral op gericht zijn om jongeren met een drugproblematiek en hun context te begeleiden naar een hulpverleningstraject. Het aantal jongeren in de residentiële behandeling daalt. Maar door een gevoelige uitbreiding van de nazorg en de toeleiding, kennen we een sterke uitbreiding van het aantal begeleide jongeren.

Druggebruik bij jongeren brengt ernstige risico's mee voor de geestelijke (en vaak ook lichamelijke) gezondheid en voor de verdere psychische en sociale ontwikkeling. Bovendien bevinden jongeren zich net in een cruciale ontwikkelingsfase met een hele reeks primordiale ontwikkelingstaken. Tijdens deze ontwikkelingsfase zijn de jongeren extra kwetsbaar. Haperingen kunnen consequenties hebben die later moeilijk of helemaal niet meer te corrigeren zijn.

Deze risico's en deze kwetsbaarheid zijn niet altijd even zichtbaar. Drugproblemen bij adolescenten blijven vaak lang onder de radar. Daarenboven maakt de jongere (soms ook de context) niet altijd een correcte inschatting van de gevolgen van zijn of haar druggebruik en is hij/zij daardoor vaak moeilijk te motiveren om in een hulpverleningstraject te stappen.

In het nieuwe aanbod beschikken we over verschillende modules die er op gericht zijn om deze motivatie op gang te brengen en te ondersteunen. Het gaat om een proces dat tot doel heeft om de jongere en de context de nodige hulp en ondersteuning te bieden.

Nieuwe modules

1. Residentieel aanbod:

- Beschrijving van het aanbod:

Het residentieel aanbod blijft de ruggengraat van onze werking. De jongere krijgt therapie in een programma waar aanvankelijk sterk de nadruk ligt op begrenzing en veiligheid en waar hij/zij gaandeweg meer verantwoordelijkheid krijgt en mogelijkheden om zich verder te ontplooiën. De duur van het programma is afhankelijk van de progressie die de jongere maakt tijdens de opname en ligt doorgaans rond de 6 maand. We bouwen het programma op rond de volgende pijlers:

- We werken samen in een drugsvrij huis.
- We leggen aanvankelijk de nadruk op veiligheid en begrenzing en evolueren naar zelfontplooiing en emancipatie.
- De nadruk ligt op het aanleren van alternatief gedrag rond een heel scala van levensdomeinen
  - School en/of werk: tijdens de opname krijgt de jongere onderwijs dat aangepast is aan zijn/haar noden. Dit gebeurt in samenwerking met de ziekenhuisschool Gent.
  - Invullen van vrije tijd.
  - Lichamelijke en geestelijke gezondheid.
  - (re-) Integratie in het gezin en de maatschappij.
  - Gezonde normen en waarden.
- De therapie verloopt in samenwerking en in overleg met de context van de jongere. De context krijgt de nodige begeleiding en ondersteuning om de re-integratie zoveel mogelijk kansen te geven.

- Doel van het aanbod:

Ook na een residentiële opname zijn meestal nog niet alle problemen opgelost. De opname is er op gericht om de jongere en de context zodanig te begeleiden dat zij zelf met behulp van ambulante hulpverlening de draad terug kunnen opnemen.

- Doelgroep:

We richten ons tot jongeren van 12 tot 18 jaar met een drug-problematiek. Vrijwel steeds hebben deze jongeren ook bijkomende psychische of psychiatrische problemen. Jongeren die voor hun 18de verjaardag worden opgenomen, kunnen ook na hun 18de het

programma verder zetten, zelfs indien het programma kort (minder dan 6 maand) werd onderbroken.

De drugproblematiek is dusdanig groot dat ambulante hulpverlening of een kortdurende opname onvoldoende zijn om verandering teweeg te brengen.

Tegenindicaties:

- Leeftijd: De jongere is ouder dan 18 jaar bij aanmelding.
- De draagkracht van de jongere is onvoldoende groot om het residentieel groepsprogramma aan te kunnen. De jongere moet kunnen functioneren in een groep.
- Taal: (1) De jongere kan geen Nederlands spreken en/of begrijpen of (2) niemand in de context kan Nederlands spreken en/of begrijpen.
- Motivatie: Een minimale motivatie (vb. ik wil me niet laten opnemen, maar als ik het niet doe, zal mijn jeugdrechter ingrijpen) is voldoende maar wij doen geen gedwongen opnames. De jongere kan steeds een opname afbreken, zelfs als de context en/of de jeugdrechter het liever anders zouden willen. Er moet dan wel eerst overleg geweest zijn met de context en/of jeugdrechter.
- Context: Er moet een context aanwezig zijn die bereid is om actief mee te werken aan het behandelprogramma en om de jongere verder te ondersteunen na het programma. Deze context kan een voorziening zijn.

2. Nazorg:

- Beschrijving van het aanbod:

Jongeren die uitstromen uit het residentieel programma worden nog een tijdlang outreachend begeleid. Deze nazorg wordt verzorgd door een medewerker die ook in het residentieel aanbod actief aanwezig was (opvoeder of psychologe). Op deze wijze verzekeren we dat de jongeren geen nieuwe band hoeft aan te gaan met een nieuwe hulpverlener.

Indien een jongere tijdens de nazorg hervalt, wordt hij/zij zo snel mogelijk terug opgenomen voor een periode van minstens 14 dagen (zie hervalbed). Ook als er reeds een andere jongere in het crisisbed is opgenomen.

- Doel van het aanbod:

- Activeren en versterken van het netwerk rond de jongere, zodat de vaardigheden die de jongere en de context hebben geleerd tijdens het programma kunnen geconsolideerd worden.

- Organiseren van een goede vervolgetherapie/begeleiding
- Delen van expertise met de context en de hulpverleners die het vervolg van de begeleiding opnemen.
- Doelgroep:
  - We voorzien enkel nazorg voor jongeren die het residentieel programma hebben gevolgd. Voor aanmeldingen waar er enkel een vraag is voor outreachende begeleiding, verwijzen we door naar het CARE programma van RADAR of een gelijkaardig aanbod in het netwerk van de provincie waar de jongere verblijft.

Tegenindicaties:

- Indien de afstand tussen het RKJ en de verblijfplaats van de jongere te groot is, is het mogelijk dat er geen nazorg kan worden opgestart. Dit wordt steeds beslist voordat de jongere in opname komt. We zoeken dan samen met de context en de doorverwijzer naar een alternatief.
- Indien jongeren voortijdig het programma verlaten, overleggen we samen met de jongere, de context en de verwijzer of een outreachende nazorg haalbaar en wenselijk is.
- Motivatie: Een minimale motivatie (vb. ik wil de begeleiding niet verder zetten maar als ik het niet doe, zal mijn jeugdrechter ingrijpen) is voldoende maar wij doen geen gedwongen begeleidingen. De jongere kan steeds een begeleiding afbreken, zelfs als de context en/of de jeugdrechter het liever anders zouden willen. Er moet dan wel eerst overleg geweest zijn met de context en/of jeugdrechter.

3. Herval-bed

- Beschrijving van het aanbod:

Jongeren die tijdens de nazorg hervallen worden zo snel mogelijk voor een periode van 14 opgenomen. Indien dit noodzakelijk is, kan er beslist worden dat we tijdelijk onze capaciteit van 8 bedden met één bed overschrijden om deze opname mogelijk te maken.

- Doel van het aanbod:
  - Met de opname stoppen we het druggebruik, halen we de jongere uit een potentieel vicieuze cirkel en gaan we samen na welke lessen we kunnen trekken uit het herval.

- Door de jongere zeer snel voor een korte periode terug kort op te nemen, voorkomen we dat het hulpverleningstraject wordt onderbroken.
- Doelgroep:
Enkel voor jongeren die het residentiële programma hebben gevolgd. Voor jongeren die na de nazorg hervallen gaan we geval per geval na of een kortdurende heropname wenselijk en haalbaar is.
- Tegenindicaties:
  - Motivatie: Een minimale motivatie (vb. ik wil me niet laten opnemen maar als ik het niet doe zal mijn jeugdrechter ingrijpen) is voldoende maar wij doen geen gedwongen opnames. De jongere kan steeds een opname afbreken, zelfs als de context en/of de jeugdrechter het liever anders zouden willen. Er moet dan wel eerst overleg geweest zijn met de context en/of jeugdrechter.
  - Het bezet zijn van het crisis-bed (cf. supra) is **geen** tegenindicatie. M.a.w. het hervat-bed blijft beschikbaar indien het crisis-bed reeds is volzet.

4. Crisisbed

- Beschrijving van het aanbod:
Dit aanbod wordt georganiseerd in samenwerking met en dankzij steun van het netwerk RADAR.
Jongeren kunnen voor een periode van 14 dagen worden opgenomen. Tijdens die 14 dagen werken we vooral rond inzicht in het druggebruik en rond motivatie om met gebruik te stoppen. De opname wordt afgerond met een eindgesprek tussen de begeleiding, de context en de jongeren. Na de opname volgt nog één outreachende interventie in de context van de jongere.
- Doel van het aanbod:
  - Het druggebruik onderbreken door de jongere tijdelijk in een drugvrije omgeving te plaatsen.
  - Het verhogen van het inzicht rond druggebruik en de motivatie om het druggebruik te stoppen.
  - Het ondersteunen van de context door
    - tijdelijk de jongere op te nemen

- informatie te verstrekken over de aard en de ernst van de problematiek
  - expertise te delen met de hulpverlening die eventueel al met de jongere aan de slag is.
- Doelgroep:
Jongeren van 12 tot 18 jaar met een drugproblematiek. Vrijwel steeds hebben deze jongeren bijkomende psychische of psychiatrische problemen.
De drugproblematiek is dusdanig groot dat ambulante hulpverlening alleen onvoldoende is om verandering teweeg te brengen en/of de jongere/context bevindt zich in een situatie waar op korte termijn interventies nodig worden geacht.

- Tegenindicaties:

De tegenindicaties zijn dezelfde als bij een gewone opname. Indien we oordelen of inschatten dat een detox onder medische begeleiding noodzakelijk is, doen we hiervoor beroep op onze samenwerkingsovereenkomst met het Crisis Interventie Centrum van de Sleutel of met de afdeling Crisistoxicomanie van het psychiatrisch centrum Gent-Sleidinge.
We houden slechts één bed vrij voor crisisopnames. Indien het bed reeds volzet is kan er geen opname plaats vinden totdat het bed weer vrij is.

5. Wrap around

- Beschrijving van het aanbod.

Dit aanbod wordt georganiseerd in samenwerking met en dankzij steun van het netwerk RADAR.

Druggebruik is vaak een chronisch probleem. Tijdens dit chronisch gebruik kan er een gebeurtenis plaats vinden die een onevenwicht creëert. Dit kan bijvoorbeeld een opname in een spoeddienst van een ziekenhuis zijn of de tussenkomst van het jeugdparket als er feiten werden gepleegd. Dit onevenwicht kan een kantelmoment betekenen, een hefboom die het mogelijk maakt dat we de jongere en/of zijn context naar een hulpverleningstraject kunnen toe leiden.

In de Wrap Around-module gaan we de crisis gebruiken om de jongere en/of de context toe te leiden tot een hulpverleningstraject. De medewerker van het Wrap Around-programma doet dit in samenwerking met de doorverwijzer. We nemen de taak van de doorverwijzer dus niet over, maar we stellen wel onze expertise

beschikbaar. Dit is vaak een proces waarvoor meerdere gesprekken noodzakelijk zijn. Dit kunnen ook gesprekken op verplaatsing zijn. We zoeken steeds naar het meest wenselijke en het best haalbare traject.

- Doel van het aanbod:

Het doel van de Wrap Around-crisiszorg is om de opportuniteit die de crisis biedt, aan te grijpen om een hulpverleningstraject op te starten en/of om de hulpverlening te coördineren. We gebruiken de crisis als een hefboom om de vicieuze cirkel te doorbreken.

- Doelgroep:

Jongeren met een drugproblematiek waarbij er zich recent een incident/crisis heeft voorgedaan die de aanleiding kan zijn om de jongere toe te leiden naar een hulpverleningstraject.

- Tegenindicaties:

Taal: De begeleiding moet in het Nederlands kunnen gebeuren.

Afstand: De verplaatsingstijd moet beperkt zijn tot 2 uur (heen en terug) per interventie.

6. Inschattingsgesprekken

- Beschrijving van het aanbod:

Door de jaren heen heeft het RKJ heel wat expertise opgebouwd in het kunnen inschatten van de ernst van het druggebruik. Een medewerker gaat samen met een andere professionele hulpverlener, de context en de jongere een gesprek aan om de ernst van een drugprobleem mee te helpen inschatten en om advies te geven over het te volgen hulpverleningstraject. Tijdens deze gesprekken proberen we ook de motivatie van de jongere om aan het druggebruik te werken, te ondersteunen. Deze gesprekken kunnen op verplaatsing plaatsvinden, maar vinden bij voorkeur in het RKJ plaats. Het advies wordt gevormd op basis van de informatie van de doorverwijzer, de context en de jongere en na bespreking in het multidisciplinair team van het RKJ. Het inschattingsgesprek vervangt uiteraard geen diagnostisch onderzoek.

- Doel van het aanbod:

- Mee helpen inschatten van de ernst van het druggebruik van een jongere.
- Delen van expertise met de doorverwijzer, hulpverlener, context.

- Advies verstrekken over motivationele interventies en over mogelijkheden in het verdere hulpverleningstraject van een jongere.
- Doelgroep:
Jongeren met een (vermoeden van een) drugproblematiek, hun context en hun hulpverleners.
- Tegenindicaties:
Taal: Het gesprek moet in het Nederlands kunnen gebeuren.
Afstand: De gesprekken vinden plaats in het RKJ.

7. Kennismakingsbezoek

- Beschrijving van het aanbod:
Op regelmatige tijdstippen bieden we de mogelijkheid aan om een bezoek te brengen aan onze werking. De bezoekers kunnen dan samen met een ervaringsdeskundige, een medewerker en (eventueel) een bewoner kennismaken met de werking van het residentieel programma.

Een bezoek kan pas plaatsvinden indien zowel de jongere, de context als de doorverwijzer aanwezig zijn en er kunnen niet meer dan 4 personen per jongere (inclusief de jongere) het bezoek meevolgen. Bezoeken kunnen enkel plaats vinden op de daarvoor vastgelegde data en dit om diverse redenen:
  - Organisatorisch (onder meer de beschikbaarheid van ervaringsdeskundigen)
  - Om de interne werking van het RKJ niet onnodig te belasten
  - Om de privacy van de jongeren die het programma volgen maximaal te garanderen.
- Doel van het aanbod:
  - De bezoeken hebben tot doel om bij jongeren die zich in de overwegingsfase van de motivatiecirkel bevinden, verder te ondersteunen in hun motivatie. Het is tevens de bedoeling om de drempel naar de drughulpverlening te verlagen.
  - Een tweede doel is het ondersteunen van de context en de doorverwijzer bij het begeleiden en het motiveren van de jongere.

- Doelgroep:
  - Jongeren met een drugprobleem die nog twifelen of ze de stap naar de residentiële drughulpverlening kunnen of willen zetten.
- Tegenindicaties:

Taal: De bezoeken en het opvolggesprek vinden plaats in het Nederlands.

Motivatie: De jongere en minstens één persoon van de context is aanwezig op het bezoek en is bereid om de mogelijkheid van een hulpverleningstraject in de drughulpverlening te overwegen.

8. Wachlijst-ondersteuning

- Beschrijving van het aanbod:

Indien een jongere niet onmiddellijk kan worden opgenomen, nemen we tijdens de wachttijd op geregelde ogenblikken contact op met de jongere en de context. Deze contacten verlopen hoofdzakelijk telefonisch.
- Doel van het aanbod:
  - Ondersteunen van de jongere en de context tijdens de wachtperiode.
  - De motivatie bij de jongere om zich te laten opnemen ondersteunen.
  - Het voorbereiden van de opname.
- Doelgroep/tegenindicaties:
  - Uitsluitend voor jongeren die in het RKJ op een wachlijst staan.

Voor dit programma werkt het RKJ samen met verschillende partners

www.desleutel.be